

O TIO MARCOS D' A PORTELA

Publ. 112

Os mandamentos d'o Marcos fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguen, falar o gallego enxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con entusiasmo e con fé, vestir calzós e mouteira deromnía sécula amen.

T'ñen os pobos a gala n-o seu linguaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n-a Alemaña, alemán: so'lo os galegos d' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e doce fala que falan seus país.

PARRAFEOS C' O POBO GALLEGO

Ano quinto

Ourense 30 de Decembre de 1885.

Parrafeo noveno

AXUNTANZA DE BRUXAS

Nantronte, ô dar as doce n-o relóx d'a catedral, non sei que estrano barullo sintín preto, que me puxo en garda. Todo me cheiraba a xofre, y aunque non son d' aquelas que non creen en Dios e creen n-as bruxas, como dí o lembrado poeta Alfredo Vicenti, arripiáronseme as carnes e púxenme a tremar com' un bimbio cando fai vento. D' alí a pouco unha voz melosiña e branda—que leve Xuncras si sei d' onde saía—dixome quedo: «Anda Marcos, bule aixiña, unta o corpo co-esto que che dou pra rubir pol-a gramalleira, pois quero que veñas comigo á axuntanza d' as bruxas.» O calendario rezaba o día 29 e non cheguei a deprocatarme d' o engano hastra que o mesmo pantasma d' a voz adiviñándome, atalloume decindo: «Estás aviado si te rixes pol-os calendarios d'a terra: cando anuncian chuvia, fai bo tempo. Os que os compoñen botan a conta pol-os dedos como a tia Sabela e perden moitos minutos n-a conta. Hoxe eche o día de San Silvestre pol o calendario d' o outro mundo, e si te dormes -as pallas, non chegamos.»

Que Dios non m' o tome en conta si fixen mal, mais non tiven forzas pra fuxir d' a tentación. Untei os dedos primeiro n-o mexunxe que m' amostraba, untei dempois o cerniz, as xunturas, e con licencia sea dito, as prantás d' os pés, e topsime tan lixeiro com' un grobo cando se infra. Sin sabelo rubín pol-a gramalleira, e rubo que rubo, e voa que voa, cheguei mais aló d' a capa que envolve o mundo, pois éste á semellanza d' os señoritos tamén ten capa. Logo que alí cheguei por máquena, oubín que berraban: «¡A montar!»

Púxenme d' acancha perna, non sei de que; mais cando empecei a dar conta d' o que me pasaba, vin por estosollos que ha comer a terra, qu' o Tio Marcos en preso, mais non en carne e hoso, iba de viaxe a cabalo d' unha centella: besta d' os aires que trota mais que os cabalos d' o Xacobo, e que pol-o menos anda mellor que as locomotoras d' o ferro-carril d' Ourense a Vigo.

Inda non andivera cinco minutos cando a centella parou e tiven que botar pé a terra sin estribeiras. Un home con sete ollos botoume pol-a cabeza un túneco d' amianto, e dempois

de me dar a beber non sei que auga con polvos, díxome secamente: «Púxenlo pra que non se queime; bo viaxe» e botouse á fuxir sin agardar pol-a propina, cousa que non fan os mozos d' a terra que pol-a cousa mais pequena abren as maus e finxense os rogados dicindo: «Eu non sei pra que anla co-esas molestias.»

Eu non levaba re'õx e non podo decir o tempo que turlei n-a segunda camiñta; mais xuro e perxuro que á pouco d' empren-dela oubín berrar: «O sol; vinte minutos de parada!»

¡Non che me quedaba mais que ver, o Tio Marcos d' a Portela sin estar n-os cornos d' a lua, alcóntrese vivindo n-o Sol!

O calor abafaba. Eu tiña sede e tiña fame. Pidín de comer e díxéronme que non habia mais que *rayos* en *escibeche*. Pidín de beber e sirvíronme unha xerra de muxicas que me fixeron n-a boca mais vinhocas que graos de millo ten un cabaceiro. Por unha pinga de viño díra eu n-aquela, todo canto teño, que non é moito. Quixen alender un pito e ¡vaiche boal andera o papel y-o tabaco, non causándome extraneza ó facerme de cargo que m' atopaba n-o sol, pois xa n-a terra o tabaco que nos vende arde de seu.

Non tendo que facer púxenme mau sobre mau, en agarda d' os acontecementos, e como son gallago enxebra, e pol-o mesmo, amigo da dispoñer de vagar, díxen pra min: «Por elquí m' as dean todas.»

Escomezaron a chegar as bruxas montadas en bascoiras pol-o estilo d' os pequenos. Aquelas bruxas non eran como as pintan n-o mundo, vellis engarradas e con coreoba, si non rapazas garridas e xeitosas con capas d' axellón e corpo de fada. ¡Ay nunca Dios me dera, aquilo era un felizol!

¡O verme saltaron as bascoiras e puxéronse a bellar diante min sorrindo como tolas. Pol-o que poldera suceder, metín a man n-a faltriqueira e fixenlles a figa pol-a eslada, que a min non m' a dan as bruxas, nin son d' aquelas que me deixan botar de perda por arranxallos de mulleres. Gustaban faldas e non tiña mala que saber pra porme a coberto de calquera dilabrura.

As bruxas seguían beilando e sorrindo, e namentres que tal facían acenábanme co-a mau á monteira.

—¡Por quén me tomaron estas bruxas?— díxen pra min.—¡Non pois... a boa parte venen con bruxerías!

Puxen a tervo a moca, rosmeilles e berrei canto poiden:

—Bruxas ou meigas ¿qué rayos me querendes?

—¿O mesmo, o segundo cabo d' o inferno —lixeron á unha—xa llo da ese corno que trai posto n-a testa.

¡Trocar a monteira c' un corno! ¡Corno pra elas!

Non por estar n-o sol deixaron de chover paus como si estivese n-a desfeita d' unha romaxe d' a nosa terra; mais como as conlanadas non tían lombo, lonxe de lle facer mal, ¡racialles verme noxado.

N-este medio tempo, n-a compañía d' un fato de demiños, bruxos e meigallos, chegou o demo maior d' o inferno: a Sua Excelencia conlanada como por alá lle chaman. O rabo íballo agarrando un demo con traxe de monacillo, como pol-o xeito d' os caudatarios d' os señores obispos, perdoando a comparanza. Levaba o paso de capitán xeneral y-as cornas estarricábanselle ou encollíanselle de súpito. Eu pra qu' el decir: o demo non é tan feo como me dixu o maestro n-a escola y-o señor abade d' o púlpeto. Pol-o menos non me pareceu, ou non me conviña nin xiquera pensalo que o fose, porque dende que n-o mundo oubín a algás soste que adivinan o pensamento, sin ser milagre, o demo podía adiviñarmo.

O demo maior pousou as asentadeiras n-unha taborela e botando labareda pol-a boca, dixu: «Audencia de 1883 pr' as bruxas; a sesión queda aberta; os bruxos novos poden achegarse.»

Todos os ollos fixéronse en min.

O sacratario d' o demo estarricou a corna, botouma pol-o pescozo, e queiras non queiras, caín n-o estrado.

—¿Quén eres?—perguntaronme o demo falando en latin como os cregos.

—O Tio Marcos d' a Portela, veciño d' Ou-

rense, maor de sasenta anos, respondille.

—¡D' a terra d' o zapateiro de Cangas!
¡Catrocentos mil caldeiros d' aceite fervendo!
¡Millenta millós de cobras e salamántigas! ¿E
quén te trouxo eiquí?

—Eu non sei; foi unha bruxa, foi unha
meiga, o demo sería, señor...

—¿Estréveste a decir que te trouxen eu?

—Dispense; como por aló en Galicia te-
mos a costume de lembrar ó demo, fôiseme a
lengoa.

—Xa sei que aquela é boa terra, que se
recordan moito de min e que, a Dios gracias...

—¡Ay, señor demo, tamén a vosté se lle
vai a lengoa!

—Non faltan escribaos, usureiros e xen-
tes que me sirven de moito pra encher o in-
ferno, y eso que xa saben como lle paga o
demo a quen os sirve. Mais volvendo ó conto,
ou dís aixiña quen te trouxo eiquí, ou pránto-
che n-o medio d' a testa dous cornos como
duas trabes, pois anque non son muller sei
poñerllos a calquera fillo de veciño.

—Que o demo me leve si o sei.

—¿E pra que te quero eu? ¿Si coidarás qué
teño mentres de levar o traballo de cargar
contigo, vello arringallado, que nin sirves
pra soprar o lume?

—Fôiseme outra vez a lengoa.

—Pois pra que non che se vaya outra,
arrincareicha.—É dicindo tal meteume un
corno pol-a boéa.

O demo siguiu falando:

—Eres d' a terra d' o zapateiro de Cangas
e non podes ser bô. Xa din órdes pra que non
ademitisen ós gallegos n as axuntanzas d' as
bruxas. Anos fai que ese zapateiro en vez de
me bicar enterroume a subela n-as nádigas,
e por mais que teno o coiro duro e non me
mancou, non quero eses desacatos. Volvo a
preguntarche quen te trouxo, quen che diu
untara pra rubir pol-a gramalleira, e quen
che dixo que era hoxe a festa d' a bruxería.

—Eu que non podia trouso o corno, con-
tasteille facendo a sinal d' a cruz.

—O demo tiroume d' a boéa a *tallada* e
dixome con voz de trono: «Fala de palabra e
non me fales por sinais, e non penses que
te deixo libre porque me faga dano a cruz:
estouche acostumado á vela, e ti non deberas

esquecelo. porque aló en baixo ban daciñes
que «detrás d' a cruz está o demo»

Eu que non tiña que contestarlle caldi
com' un morto e minutos dempois recebia o
mandato de saír fora d' alí.

Botar, botáronme fora, mais por curiosi-
dade quedei axexando pol-o buraco d'a porta.

O porteiro colleume n-o allo e meteume
n-unha caldeira d' auga fervendo, nin mais
nin menos que si fose unha galiña.

Aquela fervedura non me foi de todo mal,
pois canto mais fervía iba colleito forma d'
un demo en estado de canuto. De alí á pouco
sentinme voando pol-os aires, sin moéa, sin
motneira e sin corpo, pois todo se me da-
rretera.

Non tardei en dar c' unha porta que tiña
un gran letreiro, que decia: «Secretaría de
negocios extranxeiros».

Metinme pol-o buraco d' a chave, y-o pri-
meiro que botei á cara riba d' unha mesa foi
un número d' o *Progreso*, periódico de Madrid
inspirado por don Cristino Martos. ¡Martos en
correspondencia c' o demo!

N-outra mesa acupábase en turrar pol-os
pelos unha señora que se chamaba *Concilia-
ción*, doñéndose de qu' a levase o demo. N ou-
tra estaban os pranos d' o municipio de
Conxo, d' a casa-Auntamento e d' o Instituto
d' Oarense, e d' outras obras de Galicia n as
qu' o demo puxo as maus.

Non quixen ver mais, e como m' atopaba
en traxe apropiado pra asistir á axuntanza
d' as bruxas, alá me fun pol-amor de non
facer o meu viaxe en balde.

O demo maór xa non estaba. Quedaran as
bruxas solas. ¡E qué bruxas! Así que me
viron, díronse presa á salarme.

—Tés que te casar con tres, dixéronme.

—¡Arrenegado sexa o demo! ¡Tres mulle-
res ós sasenta anos.

—Pois como demo principiante non podes
pasar por outro camiño.

—Dinantes consinto qu' o demo me dea
outra *pildora* com' a de marras. N-a terceira
chégalle á calquera unha muller pra volvelo
tolo e pra amainalo. Consérvome virxen,
quero decir solteiro, e n-o mesmo estado hei
morrer.

—De que terra eres, log?

—De Galicia, á moita honra.

Unha carcaxada xeneral resoñu entr' as bruxas.

—Fois logo vaite,—dixome unha con certa sorna-morna—vaite e non volvas, que malia a falta que fas. Non queremos nada c'os gallegos, que n-o sigro dazanove inda creen n-as bruxas que botan os meigallos, que fan mal de ollo, que lle chupan a sangue ós nenos, que mirran as vacas, que se meten n-os porcos e que s' entreteñen en arrendear n-as carballeiras, en levar mortos en precesion e n-outras angueiras d' o xénero imbecil.

—Estas bruxas non che queren nada c-os gallegos que xuran e perxuran que vén a *compaña*, que mercan figas pra nos arrengar, que nos teñen medo pol-a noite, que non teñen cartos pra lles dar pan ós fillos e gástrnos en rescritos y en figas; que pensan que somos vellas enganidas, e sobre todo, sexas quen sexas, sendo de Galicia abenda pra que non te vexas libre d' a supersticion e pen-ses que ténos liberdade e tempo pra nos andar divertindo e metendo n-as cousas d' o mundo.

—Pouco á pouco, señoritas bruxas, que por aló non todos pensamos así, Eu viñen á vèlas por aquilo de ver algo, que pol-o demais de sabido esquezo que non hay d' esa caste de bruxas de que falan algúns meus compañeiros de monteira. Xa sei que non andan mais bruxas pol-a terra qu' aquelas de carne e hoso que visten faldras e que, non despreciando, son tan feitinas e xeitosas como vostés. Xa sei, e como eu sáben-o os que algo deprenderon, que non hay mais bruxerías e feitizos qu' os que teñen as mulleres cando sourrien, cando falan, cando nos miran á fito, cando nos din que nos queren. Estas si que son bruxerías que hastra chegan á levarnos pol-a mau como si fôsemos ovellas á Vicaría, onde nos xunguen, onde convirten ó mozo mais barulleiro en marido xuicioso e pacentísimo.

—Non, pol-o modo que tês de falar non eres d' os labregos de Galicia, pois supemos qu' inda non fai moito tempo que tendo por bruxa á unha coitada vella, moerona á paus botándolle as culpas de que fora a causante de que ó munguir unha vaca dese sangue en vez de leite.

—Eso non pasa oxe.

—Xa: xa, xa: vai á padricar pol-as aldeas e verás si ténos ou non ténos razon.

Eu non sei como foi, mais cando tal acabaron de falar as bruxas sentin un trono e topeime ó pé da lareira n-a miña chouza e n-o meu pobo.

¿Zicais sería un sono?

Realidade ou sono, é o certo que me deu como esperencia a necesidade que se sinte de qu' os gallegos ilustrados escorrenten d' o ánemo d' os ñorantes toda creencia d' agoiros e bruxerías.

OS RAPACES D' A SEUCION CORAL

(CARTA ABERTA)

Os meus queridos amigos Ricardo Garcia, Virxilio G. Anguiano, Enrique Anel e Luciano d' Arredondo

Méus estimados amigos:
Fai tempo que tiña ganas de botar un *parrafao* c' os mozos, que, cando cantan, déixan lelos ós pasmós que ll' escóitan a *Alborada*.
Fai tempo—y-eu nunca minto—qu' inda non hay duas semanas que, n-uuha noite de lúa, noite trasparente e crara, colmado de gozo o peito y-os ollos cheos de vágoas, oubín os vosos acentos como rumores de augas que, pol-os cóvos d' o monte, sin que se sintan, esbaran...
¡Qué ténra malenconía hay n-as vosas tristes cántigas, e como as vibrantes notas en turburentas cascadas enchen d' arrulos a noite,
—arrulos de pombas mansas— e dempois entr' ans ardentes bulidoras pol-a y-alma!
Non hay xilgaros n-os álbores nin paxariños n-as cámpas, que canten, como estes bruxos, tan malencónicas cántigas...
fato negro de demoros qu' á forza n-as gorxas gardan *subiotes e fravitis* e *bandúrrias* e *guitarras*!
Eu entolezo de todo cando lles sinto a *Alborada*, que parès qu' o sol se irgue pol-as montañas d' a pátria, e que s' enche o curazon de respradores de albas...
Pónse o *escribano* n-e medio, co-a sua *pelica* raxada, colle un guizo de laureiro—
—unque ó merece de prata—

e e-un demoro d' un *chifre*
dalle a sinal ós que cantan.

Us tósen, outros escopen,
poñen as *pañosas* baixas,
e fan, *como un cá*, unha *roda*
ó redor d' o d' a *bufanda*,
y-este, entón, parés o *rabo*
y-os dimáis unha *naranxa*.
Baixo, baixo, moy baixiño
ús sospiran, outros cantan,
outros romedan ás *pitas*,
outros romedan a *gaita*,
outros botan esgutios,
e roben ús, y-outros baixan,
e pouco a pouco ós meus ollos
van vindo ás presas as vágoas,
e pouco a pouco a tristeza
énche con olas amargas
o corazon, y-o meu peito
ferve que ferve, e n-a y-alma
paxáros, brisas e frases
axitause en louca danza,
y-a sangre pónse tan quente
c' o frenesí d' *Alborada*,
qu' *iles* cando cantan choran
y-eu choro cando *ils* cantan!...

Por eso non vos hay xilgaros
nin paxariños d' as campas
nin reiseñores d' a noite
onde está esta *rapazada*.
¡Ben pol-o fato d' os meigos
e ben pol-o d' a *bufanda*,
ben pol-os méns amiguiños
e *bravo* pol-a *Alborada*!
¡Mais o caso é que sin nome
aínda están os que así cantan!
¿Queredes qu' eu vos bautice
sin *latis*, *cregos* nin *augas*?
Chamadevos *Os Amigos*
que é unha boa nomeada,
y-asina, cando cantedes,
en noite prácida e erara,
faredes *roda* c' os *corpos*
y-outra mais pecha c'o- as almas.
Basta xá de parrafeos
e de versos e de cántigas,
y-en pago de todo o dito
vouvos pedir unha gracia,
que, si saídes pra *Reises*,
paredes n a miña casa
e botedes n-a *Barreira*
un cachiño d' a *Alborada*.

ALBERTO G. FERREIRO.

Ourense Decembre de 1883.

CASOS E COUSAS

A noite d' o vinteseite sucedeu n-unha
d' as ruas d' esta vila e n-unha casa ben
lembrada, un caso que pode servir de moito

pra inventar un novo sistema de *pensar va-
gos*.

Duas señoras, nai e filla entraban n-o
portal d' a sua casa. Algo deben sentir a nai
rebulindo detrás d' a porta que desandou o
camiño e puxose a empuxala contra a parede,
decindo como quen non fai nada: «Eu quero
as portas abertas de par en par e non cuasi
entornada como esta» e namentras falaba
non deixaba de empuxal-a porta.

Detras d' ela alcontrabase agachado un
d' eses tenorios que andan pol-as noites a ca-
za d' anduriñas, e que se metera alí agardau-
do que baixase a costureira.

Cando se deprocatou a filla, lonxe de vol-
ver pol-o esprimido, axudou a empuxar.

O probe d' o tenorio sofriu as apertas sin
berrar. Non era milagre; cortexaba tamen á
filla e prefriu que ó deixasen como unha pos-
ta de bacalau dimantes que o descubrisen.

Cando tivo conoecemento d' o conto a cos-
tureira, anoxóuse e resolveu non dar outra
puntada n-aquela casa.

E non deixa de ter razón. ¡Xa se ve... As
donas quixeran facer unha tortilla c' o seu
noivo.!

* * *

O sair d' a misa,
d' a misa d' o galo
foi pr' a casa chispo
Xacobe d' o Pazo.
Por eiqui me ergo,
por alí me cayo,
ás apalpadelas
chegou hastra o pátio,
Chamou non ll' oubiron,
e desespranzado,
tan longo com' era
deitóuso n-o chau,
E quedouse aixiña
durmindo e roncando.
Pasou d' ali á pouco
un seréo d' o bário,
e póndose á expreita,
dixo pr' o seu sayo:
«Ladrós eiqui andan,
collinos n-o allo;
fágome hoxe celebre
ou nunca me fago.»
En ristrou o chuzo,
tocou o silbato,
sereos acodiron,
un, outro, tres, catro
E xuntos de súpito
n-o portal entraron.
Inda ben un d' eles
non dira dous pasos,
tembrando c' o medo
com' un ozougado,
cando os pés n-o corpo,
puxo d' o brracho:
¡Un morto señores!
berrou tateando
¡Un morto que crime.!

Xacobe d' o Pazo,
 mais morto qu' e vivo
 e todo asustado,
 facendo un esforzo
 ergueuse d' o chao
 y-ô erguerse berraba
 com' un condanado:
 «Veciños, socorro...
 ladrôs n-o meu patio!»
 chegaron as xentes,
 armouse un escândalo,
 ninguen s' entendia,
 sereos, borracho,
 veciños, mulleres,
 todos s' agarraron
 sin se daren conta
 d' a causa d' o caso,
 hastra que o causante
 Xacobe d' o Pazo,
 algo mais sereo,
 e deprocatado,
 dixo con voz forte:
 —Haxa paz, ¡carafio!
 oubindeme, calma,
 qu' eiqui son o amo;
 nin ladrôs nin morto
 hay n-este cotarro;
 son eu, que unha pinga
 e dous medios tragos
 botei á madres
 de vino cristiano,
 saindo d' a misa,
 d' a misa d' o galo.
 Esto que vos conto
 pasou en Santiago,
 d' a rua d' as Rodas
 pouco mais abaixo.
 Si o Melchor falara,
 si quere ser franco,
 si n-on teme o noxo
 d' os seus parroquianos,
 decirbos poidera
 quen foi o borracho.

Dixen que os empregados de correos quere-
 renme botar de perda, e pol-o que vexo non
 vou descamiñado.

As queixas abondan como patacas en ano
 de fartura. Eiqui escribense as faixas, com-
 prábanse dempois, péchanse os parrafeos,
 lévanse ô correo e d' administracion d' Ou-
 rense estou seguro que saen; mais n-o camino
 como si volvesen volvoretas, voan e non che-
 gan ás maus de quen van dirixidos.

Queixas d' Allariz, de Maside, de Santia-
 go, de Vigo, de Mellid e d' outras vilas cho-
 ven sobre d' mip.

Xa non sei que facer pra me librar d' eses
suscritores de gorra mantidos pol-ô Estado.

¿Por qué non falan craro si queren leer de
 bald'?

¿Teñen eses empregados a encarga d' aca-
 bar co-as empresas d' os periódicos?

¡Ay d' o que caya!

Senor adeministrador d' Ourense, pol-a
 nai que o pareu pergúntelle ô estafeteiro de
 Maside, ¿qué xuncras fai aquel fato de galafa-
 tes agardando n-a estafeta a chegada d' o
 correo, e figoneando cantos periódicos alí se
 dirixen? ¿Por qué non chegan ôs seus donos?
 O escândalo xa pasa d' a raya.

Naide o dia vinteoito
alcontrou un inocente:
 ¡estámosche pra inocencias
 n-este sigro d' entremeses!
 Inda ben non nace un neno
 candó de vista se perde,
 y-ôs dez anos son doutores
 en picardias enxebres.
 As nenas ¡vállame Dios!
 ô chegar ôs dazasete,
 saben xa mais retranqueiras
 d' as que seus país lle deprenden.
 Us e outros ôs estudos
 ningunha afición lle teñen,
 pero a gramáteca parda
 téñenlla con ansia e febre.
 D' os vellos xa non vos falo;
 co-as malicias que ll' esquecen,
 malicia houbera d' abondo
 pra dez mundos como este;
 fora d' estas contras, temos
 moitas castes d' inocentes:
 a d' os que pagan trabucos,
 a d' os que traballan sempre,
 a d' os que con fé resolta
 n-a política se meten,
 a d' os cesantes q' agardan
 qu' os conservadores cheguen,
 a d' os alcaldes que son
 d' os que van e d' os que veñen,
 a d' aqueles deputados
 que a influencia que non teñen,
 vana buscar ô Goberno
 a cámbéo d' o que ll' ofrecen,
 a d' os xefes de provincia
 ou gobernadores débres,
 que non fan sinor aquilo
 que o señor ministro quere;
 a d' os que creen que hay bruxas,
 a d' os que rendas non teñen
 e trunfan, rumban e gastan
 como si foran marqueses;
 a d' os que buscan sosago
 n-os amores d' as mulleres,
 a d' os que preitean por probes
 e preitean por cativécés,
 a d' os que casan con ricas
 non sendo mais que peleles;
 a d' os que confían en todos,
 a d' os que din o que senten,
 a d' as mociñas que xuzgan
 qu' ôn tempo enganan á sete,
 a d' os que mercan rescritos,
 a d' os que pagan o aceite

d' as lámparas d' as cirexas
pra curar males e pestes;
a d' os que escupen ó ceo
y-a Dios aldraxan y-ofenden,
a d' os que non tendo barbas
por homes de pró se teñen,
a d' os que por se locir
en periódicos escriben,
a d' os que se gaban moito
en decir qu' en nada créen,
a d' os que nunca pensaron
en morrer, y-a morte esquen;
e por este mesmo xeito
outras castes d' inocentes
que hay n-este mundo cativo
que viven, roen e beben.

EFEMÉRIDES GALLEGAS

DECEMBRE.

- 22 de 1611. Celébrase n-o convento de San Xerónimo de Madril a consagración d' Obispo eleito de Lugo, don Pedro Ordoñez de Rosales.
- 23 de 890. Morre San Wintila n-unha gruta d' a serra de San Mamede, onde foi enterrado.
- 24 de 1400. Real carta de proteución que don Enrique III mandou ós xurados d' a Cruña.
- 25 de 967. San Rosendo, obispo de Compostela, obrigado pol-a forza deixa o goberno d' a súa diócesis ó seu antecesor don Sisnando.
- 26 de 1582. Morre en Madril don Diego de Torquemada, obispo de Tuy.
- 27 de 1814. Nacé en Santiago o illustre gallego don Xan Lozano e Torreira, conde de Pernia e obispo de Palencia.
- 28 de 787. Fúndase o mosteiro de San Xulian e Santa Basilisa d' Aveancos.
- 29 de 1640. Trasládase a residencia d' a capitánía xeneral de Galicia á Pontevedra pol-amor d' o alzamento de Portugal.
- 30 d' o 44. A reina Lupa, segun algú, dóna n-este día o seu pazo pr' a sepultura d' o Apóstol Santiago.
- 31 de 1839. Pubricanse os estudos de *Cronoloxía Universal*, d' o escritor gallego, don Baltasar Peon.

CORREO D' O "TIO MARCOS"

D. M. G. Q., Verin.—Alá lle vay o parrafeo en contestá d' a súa carta. As cadelas po-

deas mandar en sellos ou en libranza, O conto é que cheguen. Moitas gracias pol-os seus desexos.

D. R. C., Xinzo.—Contestalle pol-o correo.

D. E. R., Vigo.—Eu non sei como lle faltan os parrafeos indo en tren. N-o seu día mandáronlle todos e nantronte volvéronselle á mandar os que non recibiu.

D. X. S., Santiago.—Os empregados de correos querenme botar de perda. Pol-a vez segunda mandelle os parrafeos atrasados, xa que á primeira non chegaron ó seu poder, non por descoído noso, sinon parqu' os afanou algun galafate.

D' eiqui saen to los, e tense moito tino en precarar que non se queixen os suscritores.

D. B. R. V., Vilameá.—Que la vosté suscrito e mais o outro que me di n-a súa carta.

D. X. M. F., Ordenes.—O mesmo.

D. X. G., Colanova, Ponta-Barxas.—Recibín ó seu nome seis réas por suscrición hastra fin de Marzo.

D. V. C., Habana.—Mandanse todos os parrafeos atrasados. Moito me comprace qu' os gallegos que viven n-esta tanto se folguen de qu' o Tio Marcos volva á andar de riola por estes mundos.

Agradézolles tamen a intención que teñen de axudar á *rubir á costa* á este vello. Xa sei qu' o corazón de Galicia lateira por esas terras, con mais forza que n-a nosa.

Deséxolle saúde e venturanzas.

D. G. L. T., Mellid.—Escribille ó adiministrador de correos de Santiago pra que lle bote unha calenda ó estafeteiro d' esa vila.

Confío en qu' aquel señor así o fará, pois non é xusto que vosté non reciba os parrafeos cando d' eiqui se lle mandan y-estou certo que saen d' eiqui.

Vanlle de novo os que recrama.

D. C. G., Redondela.—Recibín os doce réas en sellos por suscrición hastra trinta de Xunio d' o ano que vén.

D. S. S., Boborás.—Entregaron ó seu nome seis réas por suscrición hastra trinta de Marzo.

D. F. G., Carballino.—O mesmo.

D. X. C., Cartelle.—O mesmo hastra trinta de Xaneiro, e mandáronselle os parrafeos atrasados.

Imp. d' O ECOD' OURENSE

Alba, 15

ANUNCIOS

O TIO MARCOS D' A PORTELA, PARRAFEOS GALLEGOS.

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólio, con-
tendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares
e contos d'o pais gallego.

SUSCRICION

Seis réas cada tres meses.

ADMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscricións é por adiantado.
Os números soltos véndense á dez céntemos de peseta.
Os pagos faranse en sellos ou letras d' o xiro.

XASTRERIA

Quen á moda verdadeira
queira vestir hoxe en dia,
n-a escelente xastrería
qu' hay n-a rua de Pereira
fale c-o Xosé María.

Cantas prendas de vestir
os fillos d' Ourense tran
pra rumbar ese lucir,
alí todíñas se fan
que xa non hay mais pr' ond' ir.

GALZADO

O zapateiro García
ten n-a sua zapatería,
com' é natural, zapatos
que non s' atopan n-o dia
tan feitiños e baratos.

Aproveitande a ocasión
os que tendo ou sin ter rendas
calzades n-a pobraçion:
está n-a rua d' as Tendas,
praza d' a Constituición.

Pra comidas e bó viño
buscande n-a vila nosa
a casa d' a Xenerosa
n-a rua d' o Pelourino.

N-ela limpo e con fartura
tanto se bebe e se come
por pouco, que non hay home
que non laude a baratura.